

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θεόφραστος - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

ΣΠΗΛΑΙΟ ΕΦΤΑΜΥΛΩΝ ΣΕΡΡΩΝ

Άριθ. Μητρ. Σπηλ: 3.510

Τύπος Ι. Ιωάννου

Ιστορικό

Τὸ σπήλαιο «Ἐφταμύλων» Σερρῶν ἀνακαλύφθηκε τὸ 1965 κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἐργασιῶν εἰς τὰ λατομεῖα τοῦ Ἅγιου Ιωάννη, προαστείου τῶν Σερρῶν. Τὸ λατομεῖο βρίσκεται στοὺς πρόποδες τοῦ ὄρους Μπόζ Ντάγ, (ὑψ. 1.678). Τὸ σπήλαιο τῶν «Ἐφταμύλων», πρὶν ἀπὸ τὴν διάνοιξή του κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἐργασιῶν, ἦταν «τυφλὸ» σπήλαιο καὶ τὸ ιστορικό του ἀρχίζει ἀπὸ τὴν εὔρεσην τῆς εἰσόδου του. Οἱ ιδιοκτῆτες τῶν λατομείων σταμάτησαν τὶς ἐργασίες στὸ ση-

Ἡ εἰσόδος τοῦ σπηλαίου Ἐφταμύλων Σερρῶν.

Φωτ. Ι. Ιωάννου

μεῖο ὅπου βρίσκεται ἡ εἰσόδος τοῦ σπηλαίου. Οἱ πρῶτοι ἐπισκέπτες κατέστρεψαν τὸ ημέρα τοῦ λιθωματικοῦ διακόσμου του γιὰ τοὺς γνωστοὺς σκοπούς, «τὸν στολισμὸ τῶν οἰκιῶν μὲ σταλαχτίτες». Τὸ σπήλαιο ἐπεσκέφθηκαν καὶ μέλη τοῦ ΕΟΣ Σερρῶν. Ὁ Νομάρχης Σερρῶν κ. Δημ. Ιασωνίδης ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν προστασία τοῦ σπηλαίου καὶ μὲ ἐντολή του τοποθετεῖται σιδερένια πόρτα ἵστην εἰσοδό του. Ὁ

Ελληνικός Όργανισμος Τουρισμού χρηματοδότησε τὴν Ἑλληνικὴ Σπηλαιολογικὴν Ἐταιρίαν γιὰ τὴν ἔρευνα καὶ τὴν μελέτη τοῦ σπηλαίου. Ἡ ΕΣΕ ἀνέθεσε τὴν μελέτη αὐτοῦ εἰς τὸν κ. Δημ. Λιάγκο, Σύμβουλο αὐτῆς καὶ τὴν δίδα Νίνα Κανέλλη καὶ Ἰωάν. Ἰωάννου, μέλη της. Ἡ ἔρευνα πραγματοποιεῖται τὸν Νοέμβριον τοῦ 1966. Ἔλαθε δὲ τὸ σπήλαιο ἀριθμὸν σπηλαιολογικού μητρώου 3.510.

Τὸ σπήλαιο

Ἡ εἰσοδος τοῦ σπηλαίου τῶν «Ἐφταμύλων» εἶναι προσιτὴ ἀπὸ τὸ ἄνω χεῖλος τοῦ λατομείου μὲν πατάθαση 8 μ. μὲ ἀναρριχητικὰ σχοινιά. Στὸ πέριμα τῆς παταθάσεως τῶν 8 μ. ὑπάρχει μικρὸς ἔξωστης ὅπου καὶ ἡ εἰσόδος τοῦ σπηλαίου. Τὸ ὑψος τῆς εἰσόδου ἀπὸ τὸ δάπεδο τοῦ λατομείου εἶναι 30 μ. περίπου.

Ἡ εἰσοδος εἶναι ἀνωγμα πλάτους 2,5 μ., ὑψους 1 μ. καὶ βάθους 2,5 μ., μετὰ στενεύει στὸ 1 X 1 μ. δπου ἀριστερὰ κολῶνες 0,20 μ. X 0,2 μ. ἀκολουθεῖ ἀπότομη κατάθαση 1 μ., μικρὸς θάλαμος 4 μ. X 2,5 μ., στὸ κέντρο δεξιὰ ὑπάρχει ὅπῃ ἀπὸ δπου εἰσέρχεται φῶς στὸν πρῶτο θάλαμο τοῦ σπηλαίου. Μετὰ στενεύει στὸ 1,3 μ. καὶ ἀκολουθεῖ κατηρφορικὸς θάλαμος διαστάσεων 3,5 μ. X 3 μ. ὑψος δροφῆς 1,8 μ., στὴν ἀρχὴν του ἀριστερὰ σειρὰ κολῶνες καὶ σταλαγμίτες, στὸ τέλος δεξιὰ τοῦ δευτέρου θαλάμου ἐσοχὴ μήκους 6 μ. ἀνηφορική, στὸ τέλος ἔχει καὶ μικροὺς σταλαγμίτες. Στὴν ἀρχὴν τῆς εἰσόδου διαστάσεις 1 μ. X 0,8 μ. πρὸς τὸν τρίτο θάλαμο συγκρότημα ἀπὸ ὠραιότατους σταλαγμίτες. Ὁ τρίτος θάλαμος ἔχει μῆκος 8 μ., πλάτος 6 μ. καὶ ὑψος 2,2 μ. στὸ κέντρο του, στὴν ἀρχὴν δεξιὸν σταλαγμίτες, στὸ τέλος δεξιὰ κολῶνα μὲ χαρακτηριστικὴ σχισμὴ στὴν βάση της. Στὸ τέλος στενεύει στὰ 2,5 μ. ἀνηφορικὰ καὶ ἀμέσως ἀπότομη κατάθαση 2 μ. πρὸς τὸν τέταρτο θάλαμο, τὸ δάπεδο τῆς καταβάσεως θαυμάσια διακοσμημένο μὲ σταλαγμιτικὰ λιθώματα. Ὁ τέταρτος θάλαμος ἔχει μῆκος 10 μ., πλάτος 9 μ. καὶ ὑψος στὸ κέντρο του 8 μ. Δεξιὰ ἔχοιμε καινούργιο τμῆμα τοῦ σπηλαίου ἀπὸ τὰ σιδήρια διακοσμημένα τοῦ διλού σπηλαίου, προστὰ δύο δχετοὶ δ 1ος καὶ δ 2ος. Στὴν ἀρχὴν ἀριστερὰ τοῦ ἀριστεροῦ δχετοῦ 1 στενόμακρος θάλαμος μήκους 12,5 μ. Στὴν ἀρχὴν του ὑπάρχουν μοναδικές ἀνιθόδιοφρες ἀνακρυσταλλώσεις καθὼς καὶ μεγάλοι σταλαχτίτες παραπετάσματα ποὺ ἔχουν ὑψος 4 μ., μετὰ στενεύει στὰ 3 μ. καὶ ουναντοῦμε μιὰ σταλισμένη φυσικὴ γέφυρα, δ. θάλαμος εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ διακοσμημένα σημεῖα τοῦ σπηλαίου, στὸ κέντρο του ἔχει ὑψος 2,5 μ. στὸ τέλος δγκόλιθος στερεώνεται στὰ δύο τοιχώματα τῶν πλευρῶν του. Πηγαίνουμε ἀπὸ τὸ δεξιὸ τμῆμα στὴν ἀρχὴν ὑπάρχει δγκόλιθος στὸ δάπεδο ποὺ εἶναι ἀνηφορικὸ μέχρι τὰ 7 μ. καὶ μετὰ στενεύει στὸ 1,5 μ. μὲ ὑψος δροφῆς 7 μ., συνεχίζει μετὰ κατηρφορικὸ τμῆμα 10 μ., πλάτους 7 μ. Στὸ τέλος ἀριστερὰ εἰσόδος μὲ τοὺς δύο ἀλλούς δχετοὺς τὸν 3ον καὶ τὸν 4ον, ποὺ θὰ πάμε ἀργότερα. Συνέχεια τοῦ προηγουμένου τμήματος ἀνηφορικὸς καὶ ἀπότομος διάδοσμος μήκους 20 μ., στὸ τέλος χωρίζεται σὲ δύο ἐσοχές, στὴν ἀρχὴν δεξιὰ τοῦ ἵδιου τμήματος διπλὴ μικρὴ εἰσόδος μᾶς δδηγεῖ σὲ ἀνηφορικὸ θάλαμο μήκους 25 μ., πλάτους 14 μ. Στὸ τέλος τοῦ θαλάμου ἔχουμε τὸ ὠραιότερο σημεῖο τοῦ σπηλαίου. Κολῶνες, σταλαγμίτες ποὺ ἐνώνονται μὲ σταλαχτικὰ παραπετάσματα, μικρὴ λιμνούλα μὲ ὑδωρ. Πάνω ἀπὸ πεσμένους δγκόλιθους δημιουργήθηκαν σταλαγμίτικὰ λιθώματα κάτω δὲ ἀπὸ τοὺς ἵδιους δγκόλιθους ὑπάρχει φυσικὴ γέφυρα. Στὸ κέντρο τῆς δροφῆς ὑπάρχει ἔνας σταλαχτίτης μὲ ἀναπτύξεις πάνω του ἐκκεντοικῶν καὶ ἀνωμαλού ἀναπτυξέως μικρῶν σταλαχτιτῶν. Τὰ τοιχώματα τοῦ θαλάμου εἶναι διακοσμημένα μὲ λιθωματικὸ λιλικό.

Εναγγυρίζουμε στὴν εἰσόδο ἀπὸ ὅπου μετὰ ἀπὸ 3 μ. χωρίζεται στοὺς δύο δχετοὺς τὸν 3ον καὶ τὸν 4ον.

Ο 4ος είναι στενό πέρασμα 4 μ. πλάτους 0,6 μ. και συνεχίζει μὲ γέφυρα πρὸς τὰ κάτω ἀπὸ πάνω του δὲ ἔχει ἀνηφορικὴ ἐσοχὴ μῆκος 10 μ. Στὰ 7,5 μ. τῆς καταβάσεως τοῦ 4ου καὶ στὰ 27 μ. συναντᾶ τὸν 3ον διχετό. Στὰ 35 μ. ἐνώνονται μὲ στενὸ διάδρομο δ 3ος καὶ δ 4ος, στὸ τέλος δεξιὰ τοῦ 4ου διάδρομος μῆκος 40 μ. μὲ σταλαχτικὰ καὶ σταλαγμιτικὰ στολίσματα κυρίως στὸ σημεῖο τῶν 12 μ. ἀπὸ τὴν ἀρχὴν του.

Ἀνεβαίνουμε πίσω καὶ γυρίζουμε στὴν εἰσόδο τῶν δύο ἄλλων διχετῶν τοῦ 1ον καὶ τοῦ 2ον. Τὸ πλάτος κυμαίνεται γύρω στὸ 1,8 μ., τὸ ὑψος τοὺς ἀπὸ 1 μ. ἕως 2 μ. καὶ τὸ μῆκος τοὺς είναι 37 μ. Στὰ 6 μ. ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοὺς δ 1ος καὶ δ 2ος ἐνώνονται μὲ στενὸ πέρασμα. Στὰ 28 μ. δ 2ος ἐνώνεται μὲ τὸν 3ον μὲ στενὸ διά-

Δεξιὰ μικρὸι ἀνθρώποι σχηματισμοί.

Φωτ. 'Ι. Ιωάννου

δρομο. Στὸ τέλος κυπλικὸς κατηφορικὸς θάλαμος. Σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο καταλήγει δ 1ος καὶ δ 2ος καθὼς καὶ δ 3ος καὶ δ 4ος ποὺ ἐνώθηκαν σὲ ἔναν διχετὸ σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο. Στὸ τέλος δεξιὰ ἀνηφορικὸς διάδρομος 17 μ. πλάτους 2 μ. πλούσια διακοσμημένος, δ ὅποιος ἐνώνεται σὲ κίνηλο μὲ τὸν θάλαμο ποὺ είναι ἡ κατάληξη τῶν διχετῶν. Ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ διακοσμημένου διαδρόμου συνεχίζει μὲ ἔνα διάδρομο μῆκος 12 μ. πλάτους 3 μ. καὶ ὑψος 1,8 μ. Στὰ 7 μ. τοῦ νέου διαδρόμου μικρὴ καταβόθρα στὸ τέλος θάλαμος πλάτους 8 μ. μῆκος 5 μ. καὶ ὑψος διοφῆς 4 μ.

Ἄριστερὰ στὴν ἀρχὴ τοῦ προηγευμένου θαλάμου διάδρομος 22 μ. μέχρι μία κοιλῶνα 0,2 μ. X 0,3 μ. ποὺ ἐμποδίζει τὸ πέρασμα, ἀλλὰ πίσω τῆς συνεχίζει ἀκόμα 15 μ. ἀνηφορικὸς διάδρομος ἵσως καὶ πιὸ πολὺ, γιατὶ μὲ τὸ φανάρι δὲν διακρίνεται πόσο συνεχίζει. Ο διάδρομος αὐτὸς είναι δῆλο λευκοὺς σταλαχτίτες καὶ είναι τὸ τρίτον κατὰ σειρὰ ἀξιολογήσεως τοῦ διακόσμου τοῦ σπηλαίου. Στὰ 8 μ. καὶ δεξιὰ νέος διάδρομος μὲ ἀνοιγμα εἰσόδου 2 μ. κατηφορικὰ ποὺ ἔχει στὴν ἀρχὴ του διγόλιθο μὲ χαρακτηριστικὰ πάνω του ἀνεπτυγμένο σταλαγμίτη. Ο νέος διάδρομος συνεχίζει 12 μ. καὶ ἀπότομα μὲ στροφὴ 90° ἀκολουθεῖ διάδρομος 19 μ. διποὺ καὶ τὸ δεύτερο σημεῖο τῆς πιὸ πλούσιας λιθωματικῆς διακοσμήσεως τοῦ σπηλαίου. Στὴν ἀρχὴ τῆς στροφῆς ὑπάρχει διγόλιθος, πρὶν ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ διαδρόμου 2 μ. ὑπάρχει μικρὴ λίψηνη καὶ τέλος μικρὸς θάλαμος 11 μ. μῆκος 7 μ. ποὺ στὰ 2,5 μ. χωρί-

ζεται σε δύο στενά περάσματα 0,3 μ. X 0,3 μ. άπο δπου φαινεται δτι συνεχίζει τό σπήλαιο. Πάνω άπο τα δύο στενά περάσματα τα τοιχώματα είναι καταστόλιστα σαν άρμόνιο, ή δροφή έχει ύψος 4 μ. και είναι γεμάτη άπο κατάλευκους σταλαχίτες, είναι ένα μαγευτικό σημείο του σπηλαίου.

Ξαναγυρίζουμε στὸν τελευταῖο θάλαμο ἀπ' ὅπου ἀρχίζουν δύο νέες παράλληλες καταβάσεις μήκους 40 μ. ποὺ ἐνώνονται στὰ 7 μ., στὰ 25 μ. στὸ δάπεδο μικρὴ καταβόθρα, στὰ 29 μ. κολῶνες 0,3 μ. X 0,3 μ. Στὸ τέλος ξανὰ χωρίζεται σε δύο διχετοὺς ποὺ ἐνώνονται σε 15 μ. ποὺ συνεχίζει σε μιὰ μόνον κατάβαση 18 μ. δπου καὶ τὸ τέλος του σπηλαίου σε δύο περάσματα 0,3 μ. X 0,3 μ. ποὺ καταλήγει καὶ τὸ τρεχούμενο ὕδωρ ποὺ τρέχει ἀπὸ τὰ διάφορα σημεῖα του τελευταίου τμῆ-

Σταλαχιτικές πτυχές.

Φωτ. Ι. Ιωάννου

ματος καὶ τελειώνει στὰ δύο στενά περάσματα. Στὸ τελευταῖο αὐτὸ τμῆμα πὸ ὕδωρ ἔχει διαβρώσει τὸ δάπεδο του προσχωμένου ἀπὸ παλαιότερα δαπέδουν καὶ ἔχει δημιουργήσει κενὸ σε μερικὰ σημεῖα καταβόθρες, δπου τρέχει ὕδωρ πρὸς τὰ στενά περάσματα, περίεργο γεωλογικὸ φαινόμενο καὶ ἀποδειχτικὸ τῆς συνεχοῦς διαβρωτικῆς ἐνέργειας του ὕδατος στὴν διάνοιξη του σπηλαίου «Εφταμώλων».

Σπηλαιογένεση

Τὸ σπήλαιο είναι διανοιγμένο σὲ ἀσθετόλιθο. Είναι ὑπόγειος ποταμὸς του δποίου ή φυσικὴ εἰσδοσὶς ἔχει καλυφθῆ ἀπὸ φρεατὰ ὄντικὰ καὶ δγκόλιθους. Οἱ τέσσερις κεντρικοὶ δχετοὶ μὲ τὶς μεγάλες προσχώσεις μαρτυροῦν τὴν μεγάλη ποσότητα του ὕδατος ποὺ παλαιότερα πληροῦσε τὸ σπήλαιο. Μὲ τὴν διαβρωτικὴ ἐνέργεια του ὕδατος δημιουργοῦνται οἱ δχετοὶ στὸ σπήλαιο καὶ καταλήγουν στὰ κλεισμένα μὲ φρεατὰ ὄντικὰ στενά περάσματα, δπου δὲν μπορέσαμε νὰ εἰσχωρήσουμε λόγῳ στενότητας τῆς διαβάσεως, 0,3 μ. X 0,3 μ. στὸ τέλος του σπηλαίου. "Ολοὶ εἰ θάλαιοι, οἵ δχετοὶ καὶ οἱ διάδρομοι του σπηλαίου στὸ δάπεδό τους ἔχουν δεχθῆ μεγάλες ποσότητες προσχώσεων ἀπὸ φρεατὰ ὄντικά.

‘Υδρολογία - Θερμοκρασία - ‘Υγρασία - Βιοσπηλαιολογία

Ο ίνπόγειος ποταμός λειτουργεῖ σήμερα μόνον στὸ τελευταῖο τμῆμα του, δεχόμενος ἐλάχιστα ὑδατα ἀπὸ μικρὲς πηγές ποὺ ὑπάρχουν στὰ τοιχώματα τοῦ τυήματος αὐτοῦ. Σταγονορροὴ παρατηρεῖται ἐλαχίστη καὶ σὲ ὠρισμένα σημεῖα, ἐπίσης ὑπάρχουν τρεῖς μόνο λεκάνες ὑδατοσυλλογῆς. Στοὺς δραστούς τῶν διχετῶν ὑπάρχουν στολίσματα ἀπὸ σπηλαιόγαλα μὲ λεπτὰ σχήματα τὰ ὅποια μετὰ τὴν διάνοιξη τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου καὶ τὴν δημιουργία κυκλοφορίας ἀέρος ἀπεξηράνθησαν δημιουργώντας πρωτότυπο καὶ κατάλευκο διάκοσμο. Εἶναι τὸ πρῶτο στήλαιο στὴν Ἑλλάδα ποὺ παρουσιάζεται παρόμοιο φαινόμενο.

Κατὰ τὴν 29 Νοεμβρίου ἡ θερμοκρασία ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ἦταν 17° Κελσίου καὶ ἡ ὑγρασία 95° .

Δὲν παρατηρήθηκε κανένα σπηλαιόθιο, ἃν καὶ δὲν ἔγινε ἐπισταμένη ἔρευνα γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ. Ἐλάχιστες νιγχτερίδες ὑπάρχουν, διότι τὸ σπήλαιο ἦταν «πυρλό», στὸ δάπεδο πουθενὰ δὲν ὑπάρχει γουανό, (χωτριὰ νιγχτερίδων).

Διαστάσεις Σπηλαίου

Τὸ κατ’ εὐθεῖαν γραμμὴ μῆκος τοῦ σπηλαίου ἀνέρχεται εἰς 160 μ. μὲ κατεύθυνση ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς. Τὸ μεγαλύτερο πλάτος του είναι 1 μ., τὸ μεγα-

Σταλακτῖτες μὲ ἐγκεντρικὲς ἀναπτύξεις.

Φωτ. ’Ι. ’Ιωάννου

λύτερο ὄψις 12 μ. Τὸ μῆκος τῆς τουριστικῆς διαδρομῆς σὲ περίπτωση διευθετήσεώς του είναι στὸ σεβαστὸ μέγεθος τῶν 600 μ. γιὰ τουριστικοὺς διαδρόμους. Τὸ σπήλαιο καταλαμβάνει ἔκτασιν 1.950 τετραγωνικῶν μέτρων.

Τουρισμός

Τὸ σπήλαιο «Ἐφταμῆλων» θεωρήθηκε γενικοῦ τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος, πρῶτον γιὰ τὸ μέγεθός του, δεύτερον γιὰ τὸν λιθωματικὸν τοῦ διάκοσμο καὶ κυρίως διότι σπανίζουν τὰ σπήλαια εἰς τὸν πεδινὸν νομὸ τῶν Σερρῶν.

Μέχρι σήμερα έχουμε στοιχεῖα γιὰ 11 σπήλαια ποὺ βρίσκονται στὸ νομὸ τῶν Σερρῶν. Τὸ σπήλαιο τῶν «Ευφταφιών» εἶναι τὸ δωδέκατο καὶ τὸ δέκατο τρίτο εἶναι τὸ σπήλαιο ποὺ βρίσκεται στὸ ἕδιο λατομεῖο καὶ φαίνεται ότι εἶναι ἡ φυσικὴ κατάληξη τοῦ ὑπογείου ποταμοῦ ποὺ ἔχεινήσαμε. Τὰ στοιχεῖα ποὺ έχουμε διαπι-
στώσει, ἀπὸ τὴν ἔρευνα στὸ δεύτερο αὐτὸ σπήλαιο δὲν ἀφήνουν καμπιὰ ἀμφιβολία γιὰ τὴν συσχέτιση τῶν δύο αὐτῶν σπήλαιών.

Σύνδρομο τουριστικὸ στοιχεῖο εἶναι ότι τὸ σπήλαιο βρίσκεται κοντὰ στὸ προά-
στειο Ἀγιος Ἰωάννης, μὲ τὰ τεράστια πλατάνια καὶ τὰ ἄφθονα ὑδάτα τοὺ κατάλ-

‘Ο τελευταῖος θάλαμος γεμάτος σταλακτῖτες
Φωτ. Ι. Ιωάννου

ἱηλα διευθετημένα δημιουργοῦν ἔναν τουριστικὸν μαγνήτη γιὰ τὴν περιοχή. ‘Ολό-
κληρος ὁ νομὸς τῶν Σερρῶν θὰ βοηθηθῇ ἀπὸ τὴν ἀξιοποίηση τοῦ σπήλαιον.

Ἡ μελέτῃ τῆς τουριστικῆς διευθετήσεως μᾶς προσφέρει τουριστικὸ κυκλικὸ διάδρομο στὸ σπήλαιο 600 μέτρα. Μέγεθος πολὺ σεβαστὸ γιὰ τὴν ἀξιοποίησή του. Γιὰ σύγκριση ἀναφέρεται ότι τὸ σπήλαιο «Κοντούκι» Ἀττικῆς, ποὺ διαθέτει 260 μ. τουριστικῶν διαδρόμων, ἔχει διευθετηθῆ καὶ ἀνοιξε γιὰ τοὺς τουριστές τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1967.

Εἰς περίτεωσιν ποὺ θὰ ἐλαυνθάνετο ἀπόφασις διὰ τὴν τουριστικὴν ἀξιοποίησιν τοῦ σπήλαιον πρὸς ἀφέλειαν τοῦ νομοῦ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἀκόλουθη σειρὰ ἔργων:

α) Διαπίστωσις κατὰ πόσον εἶναι δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ διάρρυσις ἔξω-
θεν πρὸς ἔνωσιν μὲ τὸ τελευταῖο τμῆμα τοῦ σπήλαιου τὸ δόποιο θὰ γίνη ἡ εῖσοδος τῆς τουριστικῆς διαδρομῆς, ἡ δὲ σημερινὴ φυσικὴ εἴσοδος θὰ διευθετηθῇ σὲ ἔξω-
στην γιὰ θέα πρὸς τὴν πεδιάδα.

β) Ἐκτέλεσις ἔργων διευθετήσεως εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ σπήλαιον ἀναλόγων πρὸς τὸ κάθε σημεῖο τόσο γιὰ τὴν ἀνετο τουριστικὴ προσπέλαση ὅσο καὶ τὴν ἀξιο-
ποίηση καὶ προσολή τῶν πιὸ καταλλήλων σημείων τοῦ σπήλαιου ποὺ προσφέρονται γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό. Ἡ χάραξις τῆς πεντοστικῆς διαδρομῆς πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὴν διαδίκτυο τοῦ σπήλαιον καὶ ἥθελε κατατεθεῖ ἔφ' ὅσων ξητηθῇ ἀπὸ ἀρμόδιες ὑπηρεσίες γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τοῦ σπήλαιον.

Χρειάζεται προστασία τοῦ σπηλαίου μὲν ἀσφαλέστερο οιδερένιο κιγκλίδωμα.

Τὸ λατομεῖο ἐπιβάλλεται νὰ κρατήσῃ ἀπόστασι ἀσφαλείας γιὰ τὴν προστασία τοῦ σπηλαίου, μὲ κέντρο τὴν εἰσοδό του πρὸς νοτιοανατολικὰ ἀπόστασι 30 μ., (τριάντα μέτρων), βορειοδυτικὰ ἀπόστασι 200 μ. (διακοσίων μέτρων). Ἀπὸ βορειοδυτικά τῆς εἰσόδου ὡς γνωστὸν θὰ δημιουργηθῇ νέον λατομεῖον. Πρέπει νὰ δοιοσθῇ μὲ ἀκτῖνα ἀσφαλείας τῶν 200 μ. (διακοσίων μέτρων), ἀπὸ τὴν εἴσοδο τοῦ σπηλαίου.

Τὸ σπήλαιο ἀκολουθεῖ ἐσωτερικὰ τὴν ἔξωτερην κλίση τοῦ λόφου, ὑψηλότερο σημεῖο ἡ εἰσοδος τοῦ σπηλαίου, ἡ κατεύθυνσις του εἶναι ἀπὸ ἀνατολὰς πρὸς δυσμὰς μὲ τὸ κυριότερο τμῆμα πρὸς τὰ κάτω καὶ νότια, χαρακτηριστικὰ διακρίνεται στὴν κάτοψή του ὅστε εύκολα νὰ σχηματισθοῦν γνῶμες γιὰ τὴν κατεύθυνσι καὶ τὸν ἐσωτερικὸ χῶρο ποὺ καταλαμβάνει τὸ σπήλαιο τῶν «Ἐφταμών» Σερρῶν.

RÉSUMÉ

La grotte Eftamylon près de Sérres, No 3510

La grotte, découverte en 1965, se trouve près de la carrière de St. Jean, faubourg de Serrés, au pied du mont Boz Dagh. La grotte fermée fut découverte durant les travaux de la carrière. Sa longueur totale est de 160 m. et la longueur de ses couloirs est de 600 m. Elle couvre une superficie de 1950 m². La grotte Eftamylon possède un riche décor stalactitique ainsi que des petites mares; il s'agit d'un ancien fleuve souterrain dont les sorties ont été bouchées par la pierrière.